

POPHOD

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rekopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1934.

Štev. 46 — Leto III.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Ne po starih potih!

Ko je ogromen del našega jugoslovanskega naroda še vedno pod strahotnim dojmom marsejske katastrofe in se zaveda, da je zgubil v svojem Viteškem Vladoju bistven sestavni del celokupnega svojega bitja, smatrajo posamezniki, da lahko mirno nadaljujejo ono delo, katero so vršili pred 6. januarjem 1929, katero so skušali vršiti in so ga deloma tudi vršili še po tem dnevu in nadi, da se bodo le vrnil časi starega partizanstva in ogabnih borb za korita in partizansko slavo. Ne bili bi resni, če bi zapirali oči pred temi pojavi. Ker smo samozavestni, vemo, da je v Marseju prelita mučeniška kri končnoveljavnost likvidirala nevesečno prošlost in usmerila naš narod v oni jugoslovanski pravec, proti kateremu ga je vodil naš Veliki Mučenik. Zato imamo ne le pravico, marveč celo dolžnost, da od krito pokažemo na take pojave, pa če treba tudi na razne osebe, ki še vedno sanjajo o prošlosti ali pa si še vedno domišljajo, da imajo neke posebne pravice zasedanja in odločanja pri zelenih mizah. Kot nekdanj, naj bi tudi sedaj še narod samo izvrševal sklepe namišljenih mogotcev, ki se smatrajo za edino zveličavne predstavnike naroda, in so nmenja, da more narod misliti z njihovimi možgani in delati po njihovi volji.

Temu mora biti konec, narod kot celota se mora povzpeti do one samozavesti, ki od klanja vsako, zlasti pa politično varuštvo in zahteva pravico samostojnega odločanja o najtežjih problemih. Voditelji so bili, voditelji bodo tudi v bodoče, toda le taki, ki se bodo zavedali svoje podrejenosti napram narodu in državi in jim ne bo moglo priti niti na misel, da bi uravnali izvrševanje svojih funkcij po svojih osebnih ambicijah in interesih, zavežemo se, da jih bo narod takoj odstranil, če bodo zašli na to pot.

Kjerkoli smo nastopali, smo vedno budili narod k oni samozavesti, ki je danes še nima, pa mu je tako potrebna kot vsakdanji kruh. Ne smejo se ponoviti časi, ko so bile n. pr. kandidature sklenjene v ožjem krogu pri zeleni mizi. Tako izbrani kandidati so bili na cirkuški način predvedeni narodu, ki jih je nato kljub svojemu notranjemu odporu volil. Jačanje tega notranjega odpora je prvenstveno dolžnost vsakega iskrenega nacionalista. Le na ta način bo zavzel narod edino pravilno stališče, da mu voditelji sicer lahko predlagajo razne kandidate, ga lahko opozarjajo

na vse one lastnosti in sposobnosti, ki jih morajo imeti kandidati za eno ali drugo mesto, da pa odloča končno le narod sam po svoji lastni vesti in po svojem treznem premisleku.

Že bližnja doba bo dala priliko ne sicer narodu kot celoti, pač pa precejšnjemu številu njegovih predstavnikov, da praktično dokažejo, ali so zreli ali pa so še vedno zgolj lutke v rokah posameznih voditeljev. Izbira treh novih senatorjev ni brezpomembna stvar, saj bodo izvoljeni vršili to funkcijo 6 let! Dovolj se jih je že prijavi, vsak izmed njih smatra, da je le on sam upravičen do senatorskega mesta, vsak izmed njih vztraja na svoji kandidaturi in si skuša pridobiti čim več privrženec. V zaprtih sobah pa sede pri zelenih mizah gotovi gospodje in kalkulirajo ne kdo bi bil boljši, marveč kdo bi bolj odgovarjal njihovim osebnim željam in načrtom. Skovali so prvo listo, pa so jo že spremenili. Javili so se pač drugi, jačji kompetentje, ki smatrajo, da jim ne kaže več riskirati težke borbe za dosego poslanskega mandata in da je za nje mnogo bolj komodno in sigurno, če si poiščejo za 6 let mirno in varno pribežališče v našem senatu.

Ni treba imenovati imen, poznamo jih, baš zato je dolžnost celokupne javnosti, da prepreči uresničenje takih zgolj osebnih načrtov. Nihče nima pravice do enega ali drugega mesta in nihče si ne sme domišljati, da je sakrosakten ali celo nepogrešljiv. Ubili so Kralja, toda Jugoslavija je ostala in bo živela na veselje svojega naroda in na žalost svojih nasprotnikov. Če smo preboleli tak strahoten, naravnost v naše srece usmerjen sunek, tem lažje bomo preboleli, če bo eden ali drugi izmed naših velikih mož zgubil svojo pozicijo in bo moral ostati doma v zapečku. Dovolj imamo dobrih in sposobnih ljudi, zakon narave je tak, da se morajo starejše že izrabljene garniture umakniti mlajšim, še neizrabljenim živcem in mislim. Če kdaj, si kroji narod svojo usodo sam ravno pri izbiranju onih svojih sinov, ki naj po volji naroda zavzamejo eno ali drugo odločujoče mesto. Zato pa premišljaj narod sedaj, ko imaš priliko, izbiraj premišljeno in trezno, boljša je trenutna zamera pri par ambicioznih osebah kot pa šestletna nevolja in jeza radi event. slabe izbire. I. C.

ki je za svojo svobodo prelił potoke krvi in prešel preko albanske golgote, ter se ponovno vrgel v vrtinec borb za svojo svobodo, tak narod ne bo umrl, tega naroda se ne more uničiti in zdrobiti s posameznimi revolver-skimi strelji, pa čeprav so oni izstreljeni v hrbet, ali pa po podlih zločinih v glavo njegovega največjega sina.

Mirno in dostojastveno kot do sedaj, bo korakal ta rod in ta narod naprej, ker se dobro zaveda, da še ni nastopil čas, ko bo dokončno obračunal z vsemi plačanci in zločinci, ki na tako podel način ubijajo njegove najboljše sinove, pri tem pa hočejo biti nosilci kulture in napredka propadajoče Evrope.

Kot so Vladimir Gortan, bazoviške žrtve umirale z nasmeškom na ustih in z vzklikom: žive! Jugoslavija, tako je naš narod kot to njih oporoko z vsem srcem, gnevom in svečano zaprisego prejel tudi nesmrtno oporoko svojega največjega sina kralja Aleksandra ko je v zadnjih trenutkih umirajoč izgovoril: Čuvajte mi Jugoslavijo.

Mi, kot potomci slavni in hrabrih naših prednikov, bomo zvesto izpolnjevali to njegovo zadnjo in sveto besedo in že danes kličemo: Ni nas uničilo Kosovo, nista nas zadušili Turčija in Avstrija, naš narod je dokazal dovolj moči, da živi in raste tudi preko bazoviških in marsejskih strahot!

Čuvajmo Jugoslavijo!

J. K.

Zahtevajte in kupujte domače blago,
ker s tem podpirate domače gospodarstvo!

Ko da se je strla os...

Ko da se je strla os našega nacionalnega in državnega življenja, smo obstali zaprepaseni ob strašnem udarcu, ki nas je zadel. Marseilleski strel, ki so grozno odjeknili širno vse naše domovine, tja do poslednje kočice, so zvili v krče tuge in bolesti štirinajstmilijonski jugoslovanski narod in mu stisnili obnem pesti, ko so ga še enkrat potrdili v prepričanju, da mu je nedoumljiva usoda namenila kot nosilcu visokih etičnih načel, večno gigantsko borbo za najosnovnejša nacionalna in človečanska prava, kot življenjski smisel.

Velikega človeka, onega velikega heroja, kumanovskega maščevalca Kosova, trpina iz Albanske Golgote, ustvaritelja naše veličine s Kajmakčalana, one velike vodilne avtoritete, ki je položila edino možne temelje uspešnemu nacionalnemu in državnemu razvoju ni več med nami. Viteški Kralj Aleksander I. Zedinitelj je padel! Padel je za Jugoslavijo in jugoslovansko misel, v katere popolni in čisti realizaciji je videl našo boljše bodočnost, kot pa nam je bila težka preteklost. Padel je v poslanstvu, ko je z idejo mednarodnega bratstva in miru združeval naše dostojanstvo in našo silo.

Da, naša pot k nezadržanemu napredku je združena z ogromnimi napori, borbami in žrtvami. In vendar, pri trohenuju kosti brezštevlnih junakov v temeljih naše svobode, pri potokih prelite naše krvi, Jugoslavija ni mogla doprinesti veličastnejše odkupnine za svojo nedotakljivost in lepše dni poslednjega Jugoslavana.

Slabi računarji z našo usodo, brezpomembni in nesrečni izrodki izdajstva s poznanim ciničnim inozemstvom v ozadju, so terjali to veliko žrtev, da so sebe in ves ostali svet prepričali, da je Jugoslavija stvarnost, zgrajena na nacionalni enotnosti in ne samo umetno vzdrževana, zgodovinsko pogrešana politična tvorba.

Izjava

Ker se širi po Javorniku in okolici mnenje, da je listke z zloglasno in državi naravnost škodljivo vsebino, ki jih je našlo sredi oktobra na hišnih vratih mnogo Javorničanov, pisala in raznašala Narodna Odbrana, moram kategorično izjaviti, da **Narodna Odbrana s takim neumnim in nenacionalnim delom še ni in nikoli ne bo umazala svoje časti.** Lopovi, ki so prizadeli pri tej »nacionalni«
akciji, se seveda ne upajo na dan s svojimi imeni, ker predobro vedo, da obsoja tako postopanje vsak pošten človek, pa naj pripada temu ali onemu političnemu naziranju. Najmanj pa odobrava tako početje prava nacionalna javnost, v čemer so se mogli prizadeti ponočnjaki prepričati takoj drugi dan. Propadle eksistence, ki uganjajo svoj »nacionalizem«
zavite v nočni plašč na najbolj obsojanja vreden način, nimajo za seboj še niti trohice res nacionalnega dela; gorjače in grožnje so njih ideal in streme le za tem, da nastitijo svojo pretepaško naravo. Kaj jim mar kulturno, gospodarsko in socialno delo! Zdi se, kakor da je ta banda najeta za to, da na take načine razdvaja nacionalne ljudi,

Nikdar ni našla nesreča v našem narodu slabiča, ker vprav po njej postal on to kar je. Kosovska katastrofa mu je dala gusle in narodno pesem, da ga je skozi temna stoletja družila in napajala do končnega vstajanja. In ta zadnji udarec? Mar ni smo vprav radi njega močnejši kot kdaj prej? Mar ni dosegel mrtvi Vodja največji triumf na svoji poslednji poti po domovini in nam ustvaril na griču sredi Sumadije najsvetejšo romarsko pot, da tam črpamo iz Njegovega in Njegovih velikih prednikov duha, moralnih sil na nadaljnjo našo rast in tvornost?

Ta najhujši atentat na našo eksistenco smo prenesli z navidezno stoječim dostojanstvom, a v resnici bi vedeli, kaj nam je stori, ko bilo bi to, kar nam veleva sree, tudi razumno. Kulturna Evropa in ves ostali svet naj ve, da so nam že prevečkrat izrekli priznanje, da smo v dneh najtežjih nacionalnih žalitev ohranili s svojo treznostjo svetovni mir in da ne dopuščamo več, da bi se z novimi priznanji ironizirala najgloblje užaljena naša čustva. Danes je v preizkušnji mednarodni moralni pravni red z vsemi svojimi sankcijami. Če se izkaže vse skupaj kot farsa in slepilo, bomo spoznali, s kakšnimi sredstvi nam bo treba delati neizbežni obračun s krivci.

Na braniku težko priborenih, še vedno okrnjenih nacionalnih pravic in v borbi, da doženemo našo pravdo, smo si svesti ob krutem resničnem udarcu velikih bodočih nalog, do katerih uresničenja nas bo vodila pot skozi sovraštvo vseh, ki nam v svoji krivičnosti strežejo po življenju.

Teh misli se v težkih dneh, polna velikih nad zbira jugoslovanska mladina zvesto okrog svojega mladega kralja Petra II., trdno odločena, da skupno z Njim vzraste v sposobne in dostojne izvrševalce oporoke velika Vzornika. (Iz »Vala«).

Jesen jugoslovanskega nacionalnega življenja

Jesen, čas plodov in hvaležnosti narave, ki vrača pridnemu z znojem napojeno delom, je čas, ki za gotovo dobo prekine napore in one največje skrbi, ki so zvezane z narodom, ki je priklenjen na svojo rodno grudo, na svojo domačo zemljo. Ta narod, ta stan, t. j. naš kmečki stan s strahom in trepetom gleda dolgih 6 mesecev in šestokrat tudi celo leto, da li mu bo vloženi trud in znoj poplačan vsaj tako, da mu bo zadostoval za mirno življenje sebe in njegove družine v mrzlih zimskih dneh.

Ta čas in ta doba, ki pomeni odmor od naprežanja in truda, ki pomeni spočitje otrpelih mišic in žuljavih rok, pa je posebno značajna za našo mlado in svobodno jugoslovansko narodno življenje.

Kot smo preje omenili, je ona čas plodov, toda v našem svobodnem narodnem življenju vidimo, da nam je tekotom kratkih 16 let poklanjala največje izgube, da nas je izropala vseh onih velikanov in duševnih voditeljev, ter bila šestokrat poguben čas za izživljanje našega jugoslovanskega naroda, kateremu ni bila dana prilika, da bi zaživel svobodno življenje v svobodni Jugoslaviji.

V mesecu septembru, ko po navadi utihnejo viharji in uničujejo strele v tem mesecu in v sledečih jesenskih dneh in mesecih, je ta doba pomenila za svobodno jugoslovanski narod katastrofo za katastrofo, pomenila izgubo nam dragocenih življenj, ter terjala od nas brezštevne žrtve, ter v mirnem času potoke po nedolžnem prelite krvi.

Ako pogledamo našo jesensko zgodovino tekotom let v svobodni Jugoslaviji, potem vidimo, da nam je ravno v tej dobi usoda naklonila najhujše udarce in največje bridkosti, ki jih more občutiti in prenesti svobodni narod.

Da razvrstimo te dogodke, lahko rečemo samo eno. V jeseni smo doživeli koroški plebiscit, v jeseni smo doživeli Rapallo, jesen je uničila mlado življenje ponosnega istrskega heroja Vladimirja Gortana, v jeseni so padle

nedolžne bazoviške žrtve, ter končno je zahtevala jesen od nas največjo žrtev, ki jo je mogel dati jugoslovanski narod t. j. kri in življenje svojega ljubljena, svojega vodje, ter heroja miru Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Mi nacionalisti, ki gledamo in občutimo s srcem vse te dogodke in udarce, nikakor ne moremo doumeti, da nam ta čas zahteva vse najboljše, da zahteva tudi kri, življenja in brezprimerno bridkost naroda, ki je ujedinjjen v svobodni domovini in izven njenih meja. Toda, kot brezprimerni optimisti in kot poznavalci zakonov narave, smo prepričani te eno: kot zahteva izmučena in izčrpana narava, da ji njen gospodar da novih hranilnih snovi za novo rast bitja in žitja, tako smo prepričani, da tudi vse te žrtve, ki jih je jugoslovanski narod utrpel in daroval za svoj razvoj in svojo svobodo v deževnih jesenskih dneh ne morejo ostati brez uspehov in morajo končno tudi svobodnemu jugoslovanskemu narodu doprinesti one koristi, za katere so se ti brezprimerni heroji s svojo krvjo in s svojimi življenji žrtvovali.

Kri, prelita po zeleni Koroški, po kršni Istri in solčni Primorski, kri, prelita v Bazovici in končno v Marseju, ne more in ne sme ostati brez plodov, ter upamo in smo trdno prepričani, da bo obrodila ta plemenita kri brezprimernih herojev one sadove, ki jih ves svobodni narod želi in pričakuje, da bo učvrstila še bolj kot do sedaj nerazrušne temelje svobodne Jugoslavije.

Žalostno pri tem je, da so vse te žrtve, da so vse te izgube, ki jih je utrpel naš narod, delo onih tujih in lastnih plačancev, katerim nikakor ne gre v račun, da bi se Balkan konsolidiral, da bi jugoslovanski jug zadihal v popolni svobodi, da bi se v miru gospodarsko razvijal, ter kulturno napredoval.

Toda, vi vsi, ki ste krivci in krvniki naših najboljših sinov, pomnite eno: narod, ki ni umrl in ki ni izgubil po strašnem Kosovu, narod, ki je zdrobil Osmansko carstvo, narod,

JUGOSLAVIJA IN ZUNANJI SVET:

Revizionizem in legitimizem glavna sovražnika Jugoslavije ter obrambe Male antante in Balkanske zveze

Ozadje strahovitega marsejskega zločina je dosedaj že čisto razkrito. Neposredni krivci so v rokah pravice, našli so se tudi njegovi aranžerji in duhovni očetje. Preiskava je pokazala, da so v zaroto zapleteni razni elementi po več državah, odkrila je, da je zarotniško gnezdo na Janka in Buza puszta delalo po točnih poveljih neke budimpeštanske in dunajske gospode, katere zveze z najvišjimi krogi so dobro znane. Odkrita je bila dalje neka centrala v Berlinu in v Belgiji in ugotovljeno je, da so se pravi krivci skrili v Italiji, s katero se sedaj vrše ves čas pogajanja za izročitev. Jugoslavija nikakor ne more razumeti oklevanja in zavlačevanja, na katero zadeva pravična zahteva za izročitvi-jo, ker če se kje v Evropi dogodi kak umor ali rop, tedaj so takoj vse policije sveta na delu, da najdejo krivca. Istočasno je pa Evropa skonstruirala prazno frazo politične emigracije, s katero se štiti običajni morilci in ponarejevalci denarja pred roko pravice. Tako stanje ne more trajati dalje in lahko predstavlja veliko nevarnost za vso Evropo.

Zlasti sedaj se je pokazalo, da so bili ti »politični emigranti« organizirana banda zlikovcev in teroristov, ki so se prodajali okrog po državah nekim za špijonažo, drugim za revizionizem, tretjim za legitimizem, kakor so pač rabili. Zaradi tega je mednarodno mnenje označilo marsejski zločin za zločin mednarodne zarote proti današnjemu teritorialnemu stanju v Srednji Evropi in na Balkanu, proti edinstvu in celokupnosti Jugoslavije, pa tudi kot zločin v vojni poražene reakcije, ki je pričela sedaj, ko imajo vesele med sabo toliko posla, grozeče dvigati glavo. Eden glavnih voditeljev te reakcije, grof Bethlen, je imel nesramno smelost, da je celo v teh žalostnih dneh zagrozil, da ne bo miru v Evropi prej, dokler se Madžarski ne vrne »kar je njeno«.

»Danes je neizpodbitno dokazano, da sta obe vodilni sili, ki stojita za marsejskim zločinom, avstrijski legitimizem in pa madžarski revizionizem. Revizionizem so uvedli madžarski grofi, ki so si s strahovlado pridobili na Madžarskem svojo predvojno oblast, v zunanji politiki kot sistem. Zlasti pa je dosegel ta sistem pod Gömbösom kot ministrskim predsednikom in Kanyo kot zunanjim ministrom svoj vrhunec. Madžarska revizionistična akcija, ki tvori danes zaroto proti miru in redu v Evropi, se razkriva v teh dneh pred očmi Evrope v vsej goloti in strahovitosti ter kaže prepad, v katerega bi prav lahko strmoglavila vsa Evropa, ki je imela le prevečkrat odprta ušesa za hinavske tožbe madžarske gospode. Niti hirtenberška afera, niti tihotapljenje orožja razbojniškim bandam na Madžarskem nista, žal, odprli Evropi dovolj oči glede na zločinsko delovanje madžarskega revizionizma. In zato je mlačna toleranca, ki jo je Evropa toliko časa kazala za te razbojniške tipe, soodgovorna, da je njih zločinsko prekrcusko rovarjenje dovedlo do marsejske drame.

„Val“ mladinska revija

Mladinska revija — letnik II., št. 4. in 5., urednik Hiter Boleslav, Artnak Francè in Vargazon Dušan.

Jugoslovanska orientirana akademska in srednješolska mladina preživlja danes nezavidljivo dobo, dobo, ki zahteva od nje neprečlenjive energije, samozatajevanja in požrtvovalnosti. Boriti se mora ne le proti zunanji sovražnikom in za uresničenje svojih programskih načrtov, ampak tudi za svoj gnotni položaj, za existenčni minimum. Grenko kloni vase marsikateri nacionalist, mladika, ki bi se razvila v mogočno drevo sorojakom v zaščito in ponos, a vene in sahne, ker ga stiskajo in stradajo baš oni, ki nosijo na jeziku isto ideologijo, isto jugoslovanstvo, kot ga nosi v svojem srcu on sam in za katero daje svoje zdravje in svojo bodočnost, da celo svojo čast. Toda vsi oni, ki pišejo kri jugoslovanskemu narodu in ki izkoriščajo njegova najsvetejša čustva ljubezni do domovine, naj se zavedajo, da jih nacionalisti nosijo črno zapisane v svojem srcu, in prišel bo dan, ko nam bodo odgovarjali za vsako solzo in za vsako kapljico naše krvi. Zavedajo naj se, da jih mladina sodi po njihovih dejanjih ne pa po njihovih desedah!

A jugoslovanska mladina kljub neštetim težkim oviram pravilno pojmuje svojo nalogo in se z vso resnostjo zaveda, da je vsak priborjen korak k uspehu mejna črta s preteklostjo solnčen dan v razvoju in napredku države. Zato vztraja pri svoji ideologiji in jo oblikuje v smeri plodnega udejstvovanja; z delom tolmači program.

Da dostojno zastopa vzporedno s praktičnim delom svoje cilje, je začela izdajati glasilo, ki naj obravnava in razrešuje vse probleme, ki nas nujno zadevajo v misel in meso.

V vrsti teh plodnih revij, si je priborilo mladinsko glasilo »Val«, brez dvoma eno prvih mest. Že drugo leto se pogumno bje z gnotnimi težkocami, ki jih redno opazamo pri vseh naprednih nacionalnih mladinskih revijah! In kleše kot v trdo skalo nerazumevanja večine starejše in dovolj dobro situirane napredne inteligence, ki bi na vsak način morala upoštevati prizadevanja one mladine, ki je poklicana pa svoji moralni kvalifikaciji, da prevzame neko vodstvo jugoslovanskega naroda. Upam, da bo pa mladina premostila tudi te težave in zmogla i gnotno stran ter nadaljevala započeto pot.

Ostanki c. in kr. nekdanje habsburške slave na Dunaju so druga skupina, ki se ne more spoprijazniti z mislijo, da pomeni leto 1918. konečno črto pod neko zgodovinsko razdobje, ko je prenehalo za vselej zasluževanje slovanskega življa na področju Podonavske kotline. Nekaj starih bedakov na Dunaju si predstavlja, da bi bilo mogoče s par slovansko zvonečimi imeni bivših c. in kr. slug na Dunaju obnoviti slavo habsburškega imperija in se zato poslužuje raznih kriminalnih tipov za svoje blazne načrte.

Seveda je vsem tem ljudem, ki so računali, da bo njih zločinska akcija privedla do razpada Jugoslavije, postalo zelo vroče in neprijetno, ko so videli, da je njih delovanje doseglo ravno nasprotno, konsolidacijo in učvrstitev jugoslovanskega narodnega edinstva. Zato se pokaže v njih vrstah razumljiva nervoza. Gömbösa in Kanyo začne preganjati slaba vest in v svojih halucinacijah že vidita strahove, ki nikjer ne obstajajo. Bežita na Dunaj in v Rim, kjer poudarjata, da je Madžarska v tej mednarodni zaroti popolnoma nedolžna, da Janka puszta in Buza puszta sploh ne obstajata, da nikdar ni bilo na Madžarskem nobenih organiziranih teroristov, z eno besedo, da je Madžarska nedolžno jagnje, na katero bi hotela Evropa naprtiti marsejsko zaroto. V Rimu, na Dunaju in v Varšavi najbrže ne mislijo tako, zdi se jim pa, da bi se dalo madžarsko stisko izrabiti v gotove politične svrhe in zato se sklepajo »kulturne konvencije«. Le iz Berlina prihaja od začudenja kak osamljen glas, da take »kulturne konvencije« ne pomenijo mnogo brez mednarodne morale, pa tudi ne brez popolnega razčiščenja marsejske tragedije.

Končnih posledic in razvoja, ki ga bo imel marsejski atentat za vso evropsko politiko, danes še ne moremo presoditi, vemo pa že, kakor so pokazala dejstva, da sta balkanski sporazum in Mala antanta dve nad vse solidni tvorbi, ki nista le ustvarjeni za teristična diplomatiziranja v mirnih časih. Dokaze imamo, da sta polni zdravega življenja in da v tem težavnem stanju popolnoma obvladata položaj. Iz teh žalostnih dogodkov sta izšli Mala antanta in pa uedinjeni Balkan krepkejši, na žalost vseh naših sovražnikov in če bi le kdo dvomil, je iz govorov zunanjih ministrov na veliki konferenci balkanske zveze razvidno, kako vzporedno se razvija in kako skupne cilje ima vsa politika balkanskih držav. Isto je povedal češkoslovaški zunanji minister Beneš v svojem programatičnem ekspezeju, ki ni bil le ekspeze zunanje politike češkoslovaške republike, temveč deklaracija politike Male antante in pa pregled celokupne zunanje politične situacije v Evropi.

Naš heroičen kralj pa, ki je padel kot žrtev te velike politike, je v vseh teh manipulacijah povzdignjen na oltar mučenika miru Evrope in sreče Jugoslavije in jugoslovanskega naroda.

S. J.

Pravkar izišla številka »Vala« ima zelo bogato in dobro izbrano gradivo, ki bo zanimalo ne le akademike in srednješolce, ampak tudi ostalo nacionalno izobraženstvo. — Uvodnik: »Ko da se je strla ošč je eden najlepših nekrologov blagopokojnemu velikemu Kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Uvodniku sledi članek g. bana dr. Drago Marušiča: Jugoslovanski mladini, ki opisuje vrline našega tragično preminulega kralja. Nato je omeniti Bergerjevo spominko: Moja rast. M. Duh je prispeval nežno žalno pesemco: Na njenem grobu. Zastopan je zelo dobro tudi socialni moment, ki mu moramo v teh težkih dneh posvečati posebno pozornost. Tu imamo članek dr. Branka Alujevića, ki razpravlja o delavsko-socialnem zavarovanju v novih prilikah.

Drugi izredno važni članek pa je izpod peresa tov. K. Sušnika: O socialnih nalogah in zahtevah J. N. A. D. »Jadrana«. Pisec, ki je vodja socialne sekcije J. N. A. D. »Jadrana« in ima kot tak pač najboljši pogled v to zadevo, ugotavlja, da so slabe razmere za gnotno preskrbo akademika nujno privedle do demoralizacije akademske mladine.

Naslednji po vrstnem redu revije je tov. Artnak F. s svojima pesmima: Predstava in Labodji spev.

Posebne važnosti je tudi članek tov. A. Uršiča »Pred ustanovitvijo saveza jugoslovanskih nacionalnih akademskih organizacij«. Pisec se zavzema za ustanovitev skupne reprezentance vseh treh univerz.

Naslednji članek je spisal tov. R. Marušič. Pod naslovom »Položaj i dužnosti univ. omladine«, nam prikazuje bridke resnice, kako kvarno vplivajo na narod in posebej na mladino vesti o korupciji in nepoštenju, in pravi, da je mladina prva pozvana, da sodeluje pri zboljšanju današnjih slabih razmer. Kot tovariš Uršič, se tudi on zavzema za ustanovitev evrope nac. akad. zveze, opozarja pa, da je prvo vprašanje njenega delovanja ne pa njegovega vodstva.

Sledi članek tov. D. Vargazona Preporodci v Bolgariji, ki izzvni v toplo ljubezen do bratskega bolgarskega naroda. Mrmolja opisuje propagandno potovanje primorskih akademikov na naših južnih banovinah.

V študentskem obzorniku sta nekrologa pokojnima dr. J. Novaku in generalu Maistru ter opis odkritja spominske plošče Preporodcu A. Jenku ob 10letnici smrti. Nadalje

ocenjuje F. Artnak Peterlinove Popotne pesmi, dr. Murko V. pa je prispeval gospodar-propagandni članek o hranilnicah in njihovem pomenu. Reviji je priložena krasna slika Kralja-Mučenika.

Celotna številka prikazuje rezultat truda, ki je z ljubeznijo in nesebično vložen v delo in jo zato toplo priporočam vsakomur, ki mu je pri srcu uspešen razvoj dela jugoslov. usmerjene mladine.

Gasilstvo in zavarovalnice

Velika in važna je naloga gasilstva v socialnem in gospodarskem oziru. V slučaju požara prisrkoči gasilstvo svojemu bližnjemu na pomoč in rešuje njegove vrednosti, s čimer ohranja tudi narodno premoženje, od katerega bi bili sicer težki milijoni izgubljeni. Da bi bilo vršenje te naloge čim popolnejše in da bi gasilstvo služilo tudi prosvetni in nacionalni ideji, je bil izdan zakon o ustrojstvu gasilstva, ki predvideva tudi denarna sredstva, ki so gasilstvu za provodenje označenih nalog potrebna. V § 77 zakona o ustrojstvu gasilstva je določeno, da morajo zavarovalnice plačevati 6% gasilski prispevek od premij vseh požarnih zavarovanj, ki se sklenejo glede nepremičnin in premičnin na ozemlju naše države. Nadalje je v tem zakonu določeno, da način plačevanja ognjegasnega prispevka odredi minister za telesno vzgojo naroda s posebnim pravilnikom. Tak pravilnik še ni izdel, ker se je zavarovalstvo postavilo na stališče, da se plača ognjegasni prispevek samo od onega dela premije, ki ga zavarovalnica sama uživa in se ima torej na pozavarovanje odpadajoči del premije odbiti. Kakor smo prav v zadnjem času zaznali, se je stališče zavarovalnic, ki se zdi upravičeno, sprejelo in se je dogovorilo, da se na del pozavarovalne premije odbije povprečno 25% tako, da se ognjegasni prispevek dejansko plača samo od 75% premije. Zavarovalnice bodo ognjegasni prispevek v tej izmeri še ta mesec plačale, s čimer bodo dobilo gasilstvo

potrebna denarna sredstva na razpolago.

Protivljenje zavarovalnic glede ognjegasnega prispevka umejemo, toda le v toliko, v kolikor se tiče domačih zavarovalnic. Za domače zavarovalnice je gasilski prispevek občutno in težko breme, ki ovira njih uspešen razvoj in čim večje zbiranje sredstev za varnost zavarovanca. Drugačna je stvar s tujimi zavarovalnicami, ki izvažajo pri nas doseženi dobiček v inozemstvo in pri nas zasluženi denar porabljajo za potujevanje naših lastnih bratov — kakor je to storila Rionione Adriatica, ki se pri nas nazivlja Jadranska zavarovalna družba, in Assicurazione generali. Če imajo denar za take svrhe na razpolago, potem naj ga imajo v polni meri tudi za gasilstvo. V plačevanju ognjegasnega prispevka bi morala biti glede višine razlika med domačimi in tujimi zavarovalnimi družbami. Domače naj bi plačale manj, tuje več, s čimer bi bilo pomaganje domačim zavarovalnicam za uspešen razvoj.

Vsak zaveden človek je dolžan zavarovati se pri domači zavarovalnici in prav posebno je dolžnost gasilstva to zavest širiti med narodom. Ko bo zavzelo naše domače zavarovalstvo obvladujoče stališče in bodo zginile tuje zavarovalnice, smo uverjeni, da bo naše domače zavarovalstvo dalo našemu gasilstvu prostovoljno brez sile zakona toliko denarnih sredstev na razpolago, kolikor jih potrebuje za provodenje svojih zares idealnih namenov in nalog.

Ali naj bo taka nacionalna vzgoja v šolah?

Pred vojno biti nacionalist in vsaj kortolik zaveden Slovenec ali Jugoslovan, je pomenilo, da stavljaš svoj lasten jaz, svojo lastno osebo v smrtno nevarnost, ali pa vsaj hočeš uničiti svojo eksistenco.

Sole, ki so bile vsekoli c. kr., so se dobro zavedale, da ni dovolj za trdnost države in njen napredek gotova izobraženost in gotov krog inteligentnih slojev, ampak je predvsem potrebno, da so ti krogi vseskozi avstrijsko zavedni oziroma nemški ali nemškutarški. Vsa ta vzgoja po naših osnovnih šulferajnskih šolah in onih Zidmarke, ter preko srednjih in visokih šol, se je vršila v znamenju gesla: divide et impera, kar je tudi tedanjim mogotcem kolosalno uspevalo. V kratki dobi nemškega ponemčevalnega sistema je uspelo tem krogom oziroma šolam, da so zavzevale, ne samo slovensko Koroško in Štajersko, temveč, so že v mnogih krajih bivše Kranjske postavile trdne temelje za ponemčevanje in raznorodovanje našega rodu, vse to pa v strogo avstrijskem državnem duhu.

Kljub temu pa, da je bil ta sistem tako dobro proizvajan in z vseh strani materialno podprt, se je vendar že v tistih težkih časih znašla gotova skupina zavednih nacionalnih ljudi, ki so opazili, da je to delo avstrijskih oblasti treba preprečiti in omejiti, ter preiti nato v ofenzivo. Z veseljem danes gledamo in se spominjamo onih brezštevilnih mladih in idealnih srednješolcev in visokošolcev, ki so se postavili z vsem ognjem in srcem po lastnem prepričanju in po lastnem spoznanju v službo osvobodilne jugoslovanske ideje.

Tega duha jim ni dala šola, niso ga jim dali profesorji in življenje, temveč neprestano raziskavanje vseh grehov, ki so jih napravili našemu narodu delali dan za dnem tuji trinogi. Ta skupina mladeničev v tedanjih mladinskih dijaških organizacijah, je delala z vsemi silami na čimprejšnjem ostvarjenju svobodne Jugoslavije. Pri tem delu vedno preganjana, zapostavljena, se ni bala niti ječ in vislic, ker se je dobro zavedala, da se samo potom žrtve lahko dosega uspehi. Imena Endlicher, Adamič, Lunder, Princip itd., katerih število gre v nedogled, eden večji heroj kot drugi, ni imel prilike, da bi s svojega nacionalnega duha naučil v tedanjih šolah, ki so pomenile grob in ječo za svoboden razmah jugoslovanskega naroda.

Ta požrtvovalna mladina, ti borci, pa zgleda, da danes ne uživa nikakega ugleda, na njih se le malo kdo spomni, v njihovem duhu se nam zdi, da se ne vzgaja po naših šolah. Ker če bi se delalo po njih ideji, če bi se vzgajalo mladino po njih požrtvovanju in žrtvovanju celo samih sebe, potem si ne moremo zamisliti, da bi bilo število vrst našega dijaštva po naših srednjih in visokih šolah v tako velikem številu v vrstah onih, ki ne marajo in ki nočejo svoje svobodne na hetakombah kosti in potokih krvi zgrajene Jugoslavije.

Res je, da težke gospodarske prilike porazno vplivajo na našo omladino, toda to še ni nikak vzrok, da bi smela in mogla ona zaiti v meglene plemenske in verske strasti, ter krvave komunistične vode. Zdi se nam, da tu ni vse v redu, da se naši vzgojitelji tudi še po 16. letih svobodne Jugoslavije ne zavedajo njih dolžnosti napram tej naraščajoči omladini, temveč smatrajo, da so izvršili

Letna naročnina te mladinske revije znaša Din 30'—, za dijake Din 20'—. Posamezna številka Din 3'—, dvojna Din 4'—. Naroča se pri upravi »Vala«, Tomanova ulica 3. Naslednja številka »Vala«, ki bo obsegala 70 do 80 strani in ki izide konec novembra, je zamišljena kot jubilejna številka Vala ob priliki 15letnice obstoja Jugoslovanskega naprednega akademskega društva »Jadrana«.

Marušič Fr.

C.

JEŽICA

Krajevni odbor Narodne Odbrane na Ježici bo v počastitev spomina blagopokojnega Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. Zedinitelja odkril na njegov nedačkan rojstni dan 17. decembra t. l. na tukajšnji narodni šoli spominsko ploščo z njegovim nesmrtnim posvetilom in oporoko »Čuvajte Jugoslavijo«.

Podrobnost glede same spominske svečanosti bomo naknadno objavili v »Pohodu«.

Krajevni odbor Narodne Odbrane.

IZJAVA

Prešern Andrej, delavec KID, stanujoč v Gorjah, preključujem in obžalujem žaljivke, ki sem jih rekel gospodu Pucu Matevzu na Jesenicah, ker so iste neresnične, in se gospodu Pucu Matevzu zahvaljujem, ker je odstopil od tožbe.

v raznih društvih, ne pa banovinske centrale in tudi vemo, da so druge obč. odbori RK podpisavali to spomenico, ne da bi bili zato kaznovani, češ da so zašli v ljubljansko kompetenco. Saj so tudi sokolske in pevске centrale podpisovale, a naša sokolska in pevška društva zato niso odklonila podpisa. Tudi tuk. gasilska društva niso podpisala, ker so pač stala pod istim duhom, kot naš RK, a ona so to pozneje popravila in zato podporo naknadno prejela, dočim RK tudi potem, ko je vedel, kako njegovo ravnanje razumejo naša nacionalna društva in občina, tega ni hotel storiti in je raje riskiral občinsko pod-

poro. To za nas več pove, kot vse enostranske ljubljanske preiskave, in je za nacionalno Jezico edino merodajno! Naj ne mislijo ljubljanski gospodje, da je sodelovanje nacional. in kulturnih društev Ježice z obč. RK mogoče, dokler se ne umaknejo zagriženi nasprotniki spomenice ven iz RK; če jih boste držali v RK, bo postal organiziran odpor proti RK neizogibno tolik, da bo prišel v nevarnost sam dosedanji miren potek prireditelj RK. Mi smo namreč doslej mnogo potrpežli, po Maršlju pa ne mislimo več! Odgovornost za to pa pade na banovinski odbor RK v Ljubljani.

Zakaj sem jugoslovanski nacionalist

Težke socialne razmere, pretirani gospodarski liberalizem in napačno razumevanje politične svobode, so v povojnih letih ustvarili vzdušje medsebojnega nezaupanja in to, ne samo nezaupanje med narodi, marveč celo nezaupanje posameznikov, v svoj lastni narod in državo. Mi vsi smo imeli najboljšo priliko opazovati te pojave iz neposredne bližine. Različne nerealne deklaracije odsluženih politikov, naval na denarne zavode, splošna nezadovoljnost brez dovolj tehtnega razloga, vse to daje jasno sliko občega nezaupanja. To je slika pomanjkanja državljanske zavesti, da o nacionalni sploh ne govorim. Ljudje se za politiko sploh več ne zanimajo iz enostavnega razloga, ker mislijo, da je politika isto kot strankarstvo.

In značilno je, da je tok nerazumevanja za politična vprašanja zajel tudi mladino, ki se je še pred nekaj leti tako navdušeno vdejavstvovalo v političnih in kulturnih organizacijah.

Pod vplivom nacionalizma neprijaznega časopisja živi nekaj naših ljudi v prepričanju, da je jugoslovanski nacionalizem povojna tvorba, ki je, če dovolite, da se tako izrazim, naša uradnega potrdila dne 6. januarja. To popolnoma napačno mnenje je predvsem posledica slabe izobrazbe. Naš človek čita dnevne liste, literarne revije, od katerih niti ena ne zavzema nacionalistične smeri, ampak baš nasprotno, čeprav zatrjujejo, da so nepolitične. Naš človek čita romane in povesti, ki jih izdajajo različne knjižne zbirke z več ali manj izrazito protinacionalno tendenco, čita Cherkolka Holmesa in vojne romane, s socialistično tendenco, ne pozna pa zgodovine svojega lastnega naroda.

Naša inteligenca se izživlja največ in predvsem pri časi vina in skodelici črne kave, in mi vsi dobro vemo in dobro čutimo, kako vse to porazno vpliva na kvaliteto inteligenčnega naraščanja, ki se je v svoji ozkogrudnosti zaprl v ozke meje ob Sotli in Kulpi. Kratko rečeno, to isto, kar opažamo v življenju mnogih naših posameznikov, namreč

zaverovanost v samega sebe,

to isto opažamo tudi v tej plemenski celoti, ki jo imenujemo Slovence. Zadovoljiti se moram s to kratko ugotovitvijo in ne iskati vzrokov te psihoze, ki jo imenujemo samoslovenstvo ali slovenoborstvo.

Ob naraščanju, ki je, v dobi svojega izgrajevanja, iskal svojih idealov v bolnih Cankarjevih junakih, se je znašla vrsta ljudi, ki so slabost omenjenih spretno izkoristili, tako, da so popolnoma neupravičeno postavili jugoslovanski nacionalizem kot antitezo slovenstvu in presadili vse to vprašanje na dnevno politično polje na ta način, da so vsako teh ideologij vezali na skupino političnih osebnosti, pripadnikov enega ali drugega svetovnega nazora.

To epizodo iz polpreteklega časa sem omenil samo in predvsem zato, da pokažem, da je mentaliteta našega povprečnega meščana še vedno ona ista, kot je bila v času takoj po slovenskem preporodu. Doživeli smo dokaz, da ni Slovencev izpametovala niti svetovna vojna, niti so jih izpametovale povojne politične borbe. Baš nasprotno! Svetovna vojna je povzročila v duši naših miroljubnih reacionarjev toliko zmede, da se bodo težko kdaj znašli. A svetovna vojna je dala najdivnejši dokaz, da so naši predvojni nacionalisti bili na pravi poti. In če se sedaj najde nekaj ljudi in pisnikov, ki upravičenosti jugoslovanskega nacionalizma ne priznavajo, nas to ne bo motilo. Oživitvoren cilj predvojnih jugoslovanskih nacionalistov, Jugoslavija, nam dokazuje, da smo tudi mi na pravi poti. In če je bilo mogoče zrušiti Habsburško monarhijo, bodo separatistični paraziti na našem narodnem telesu morali odnehati sami od sebe.

Ne, gospoda, če bi bilo, kakor nam očitate, jugoslovenstvo povojna tvorba, bi bilo danes na Balkanu še vedno Otomansko Carstvo, in v srednji Evropi Habsburško cesarstvo.

Dočim ni zavzelo slovensko gibanje nikoli konkretnije oblike, pa tudi ne vsebine, je jugoslovenstvo danes do neke meje realizirano. Realizirano je zato, ker je bilo upravičeno, kajti zanj so se zavzemali največji duhovi v naši kulturni preteklosti.

Poglejmo samo, kaj pravi o jugoslovenstvu vladika Strossmayer. »Združenje in ujediničenje je najvažnejša naloga Jugoslovenov, pravi on. Vsakdo, ki količkaj bistro presodi naše odnose, ve, da nam ne more prav nič pomagati vsa naša smostojnost in neodvisnost, če nam ne bo uspelo, da postanemo enotno politično telo. Ta cilj je tako važen, da moramo biti pripravljeni vse žrtvovati, da se on oživotvori in vse kar bi nas pri tem omejevalo, moramo kot pekel sovražiti in odklanjati.«

Slično je pisal Avgust Šenoa: »Če se bomo združili duševno, potem bo oživel tudi tisto, kar je mrtvo. Osvestimo se, da smo južni Slovani narod, ki ima iste želje, iste temelje in skupno bodočnost.«

Takih citatov bi lahko navajal nešteto. Lahko rečem, da so imeli predvojno vsi napredni javni delavci, po vseh delih sedanje naše države, pred očmi en sam cilj — Jugoslavijo.

Pred vojno je bilo jugoslovenstvo predvsem kulturn in šele potem političen ideal. Po svetovni vojni pa sta z nastopom močnejših socialnih borb kulturno in politično vprašanje stopila nekoliko v ozadje. Šele po vojni je dobil jugoslovanski nacionalizem pečat socializma.

Gospoda, smatram, da bi izvršil svojo nalogo pač zelo nepopolno, če bi nekoliko ne načel tudi socialnega vprašanja. Mi danes vsi pretežno čutimo nemogoče socialne razmere, v katerih živi naš človek. Naš narod je bil že pred vojno in je tudi sedaj socialno razdeljen na razrede, ki so jih ustvarjali različni privilegiji. Zakaj bi ne pogledali resnice v oči in ne ugotovili, da so na eni strani ljudje, ki živijo od brezdolja, na drugi strani pa taki, ki ne morejo živeti, ker nimajo dela. Na eni strani so oni, ki izkoriščajo, na drugi pa izkoriščanje. In če samo hladno preračunamo, kateri so več vredni, pridemo do prepričanja, da so to drugi, kajti, kot pravi neki ideolog kmetijskega nacionalnega gibanja, paraziti in lenuhi niso nikoli ustvarili ničesar pozitivnega. Toda če pogledamo, kdo je pri nas ustvaril te velike socialne razlike, bomo videli, da so jih

tujci s svojim kapitalom!

Logična posledica tega bo, da bo dobil naš nacionalizem še en aktiven moment, to je moment borbe proti tujcem. Kajti, mi se hočemo boriti proti vsem privilegijem, ki so jih pri nas ustvarili tujci in ki imajo namen, razdeliti naš narod na kaste, iz katerih je nastal ta velik socialen prepad. Pri nas je danes socialno vprašanje prav tako pereče, ko povsod drugod. Povsod ga skušajo rešiti na svoj način: V Italiji s fašizmom, v Nemčiji z nacionalnim socializmom, v Franciji z avtoritativno demokracijo. Pri nas ni za ozdravljenje socialnih prilik storjeno še prav za prav ničesar konkretnega, čeprav je to vprašanje mogoče baš sedaj najnujnejše. Nujno je to že zaradi brezposelnosti, posebno brezposelnosti mladine. Kajti, mladega človeka brezdelje demoralizira. Kdor se že v mladosti navadi na brezdelje, ne bo nikoli vreden član človeške družbe. Današnje stanje vzgaja pa prav take ljudi. Če hočemo, da bo naš narod zdrav, ga moramo negovati, dajati mu možnost, da se bo razvijal in večal.

Če smo mi vneti zagovorniki socializma, smo pa tudi vneti nasprotniki vsakega internacionalizma, prav tako internacionalizma v kapitalizmu kot v socializmu. Nikakor ne bomo pristali na marksistično ideologijo, ki nosi le prehud pečat utopije in anahronizma. Odpovedati se privatni lastnini pomeni isto, kot odpovedati se napredku. Človek je prišel na pot kulture, ko je postal gospodar zemlje, ki jo je obdeloval. In, kot smo mi za neodvisnost celega naroda, prav tako tudi vsakemu posamezniku priznavamo pravico do njegove neodvisnosti. Z ukinjenjem privatne lastnine bi prišel človek v popolno odvisnost od nekaj poideincev. Če torej priznavamo socialnost, s tem mi ne priznavamo drugo, tretjo ali poltretjo internacionalo, temveč priznavamo vsakemu človeku našega naroda pravico, do človeka dostojnega življenja in dolžnost do dela. Mi moramo moč, s katero se bomo osvobodili od dušljivega pritiska tuje kapitala, poskusiti v našem narodu. Jugoslovanski narod je zdrav in močan, on ne bo težko prenesel za to potrebnih naporov.

Nacionalno in socialno, to je za nas eno in isto. Zato velja naša borba tako nenacionalnemu, kot nesocialnemu.

Na katero osnovo bomo postavili ta naš nacionalni, socialni in gospodarski preporod, je jasno. Osnova jugoslovanskega nacionalističnega gibanja mora biti kmetška mladina. Kajti, katero gibanje naj se naslanja na narod, če ne nacionalistično. In naš narod je kmetški narod, zdrav narod, ki ima bodočnost in vse možnosti napredka in razvoja. Jugoslovanskemu nacionalizmu so dani zdravi temelji in ugodni pogoji za razvoj. Okleniti se ga mora ves jugoslovanski narod, posebno pa mladina. Mladina je postavila osnove jugoslovanskemu nacionalizmu in mladina ga mora privedi do končne zmage. In to prav zato, ker se mlad človek odlikuje z nesebičnostjo, gibčnostjo in požrtvovalnostjo.

Idealizem, radikalizem in brezkompromisnost, to so od-

like jugoslovanskega nacionalizma.

Dne 6. septembra 1931. leta je blagopojni Kralj izročil naši vojski nove zastave. S tem je tudi rekel: Vi vsi, ki ste nam ustvarili Jugoslavijo, ste doslužili. Vsa čast Vam! Vsa imena in dejanja se bodo blestela v zgodovini našega naroda na častnem mestu. Toda, sedaj pridite Vi, ki ste polni volje in življenja, sposobnosti in hotenja, Vi novi, mladi, vzemite ta plod stoletnih borb v svoje roke in čuvajte ga!

Toda, tudi na mladino moramo gledati z nekoliko kritičnim pogledom. Ne smemo spregledati, da se velik del mladine giblje v sredstvu, ki ni dovolj prepojeno z jugoslovanskim nacionalizmom. Da ni vsa mladina enotna, temu je vzrok tudi pomanjkljiva vzgoja, pa bodisi šolska ali pa domača. Mi stavimo na vse šole, od osnovne šole pa do univerze predvsem eno zahtevo: Nudijo naj mladini nacionalno vzgojo. Vzgoja mladine pripada državi, kajti edino le država jo lahko vzgaja v nacionalnem in socialnem smislu. Toda, za tako vzgojo mladine, kot si jo želimo mi, je reforma šol in poduka neobhodno potrebna. To velja predvsem za srednje šole in univerzo. Treba je, da pride v naše šole nov duh, duh jugoslovanskega nacionalizma, ki ga bomo čutili na vsakem koraku.

Brez dvoma, bo najtežje izvesti to

reformo na univerzi

Ne sme se več dogajati, da bi izbruhnile politične strasti na univerzi takrat, ko ne morejo na ulici. Ne smemo več dopustiti, da bi neodgovorni ljudje izrabljali akademsko mladino za svoje protinacionalne namene. To bomo dosegli tako, da se bodo nacionalni akademiki strnili v močno fronto proti skrajni levici in desnici. Naša univerza naj bo žarišče vsaj civilizaciji, če že ni kulture, in akademiki naj bodo dostojni nosilci te civilizacije.

S primerno izobrazbo in vzgojo usposobljeni, bodo mogli naši mladi intelektualci prevzeti tiste naloge, ki jim sedaj niso kos in ki ostanejo zaradi tega na ramah starejše generacije. Danes primanjkuje povsod sposobnih in pozitivnih ljudi. Negativistov je pa povsod dovolj, da celo preveč. Zalostno je, da so ti ljudje baš naši intelektualci, ki jih je dala naša univerza. To nas ostro opominja, da je tu potrebna remedura sistema in duha.

Zavedajmo se, da more baš intelektualce največ koristiti, pa tudi največ škodovati.

Gospoda! Predaleč bi me vodilo razglab-

ljanje v vseh omenjenih smereh. Bilo bi to tudi nepotrebno, ker nam je vsem jasno, da je vsako izgubljanje besed v teh osnovnih točkah programa jugoslovanskega nacionalista odveč. Mi si moramo biti na čistem, da bo mogoče bolne rane našega narodnega telesa izlečiti le s sistematičnim in previdnim delom. V rešitev vseh perečih vprašanj, nacionalnega, socialnega, političnega, kulturnega in t. d. zalagajo jugoslovanski nacionalisti svoje najboljše moči, kajti oni se zavedajo, da je rešitev v koncentraciji pozitivnih sil vsega naroda. Nihče ne sme ostati pri tem delu ob strani, pot nas vodi preko moralne diktature jugoslovanskih nacionalistov, do srečne bodočnosti Jugoslovanskega naroda.

Rešitev ne bo od zunaj. Ta mora priti iz spontanega volje za boljšo bodočnost in iz samopremaganja vsega našega naroda. Danes nam za to ni potrebna nikaka revizija meja. Potrebna je le revizija politične morale. Predpostavljati interes celote interesom poideincev, to mora biti postulat vsakega državljanskega nacionalista. Toda, zato so potrebni novi, mladi ljudje, ljudje dobre volje, ljudje, ki si žele napredka, taki ljudje, ki se ne bodo bali s starim popolnoma končati, če bo potreba, kajti, nove prilike zahtevajo novih metod dela. Nove metode dela pa novih ljudi.

Bratje, naš program je kratek, povzdigniti in čuvati hočemo Jugoslavijo!

Sem torej jugoslovanski nacionalist zato, ker verujem v iskrenost žrtev onih, ki so Jugoslavijo ustvarjali.

Sem jugoslovanski nacionalist zato, ker vem, da je Slovenec prostor samo v Jugoslaviji in ker vem, da so izven Jugoslavije obsojeni na neizprosno pogin.

Sem jugoslovanski nacionalist zato, ker vem, da je samo v nacionalizmu mogoče socialni in gospodarski preporod Jugoslavije.

Sem jugoslovanski nacionalist zato, ker čutim z onimi šeststotisoči Jugoslavlani, ki se ne živijo z nami v skupnih mejah, a ki vidijo svojo rešitev samo v jugoslovanskem nacionalizmu.

Santel Bojan.

Ne kupujte v tujini, kar se dobi doma!

NAŠ POKRET

PRAVILNIK OMLADINE NAR. ODBRANE

(Konec)

§ 18.

Glavni starešina ima pravico da suspendira ali pa razreši od funkcije, izdaja odredbe o preiskavi in kazni nad vsemi organi funkcionarji in člani Omladine. Glavni starešina ima pravico imenovati vse funkcionarje Omladine. Njegovi ukazi so pravomočni in izvršljivi. On lahko to svojo pravico preneša na nižje poveljnike.

D. Omladinski sveti.

§ 19.

Državni svet Omladine NO tvorijo: Glavni starešina, oblastni starešine Omladine in še po en delegat Omladine vsake oblasti, na dvesto redno včlanjenih omladincev.

Državni svet sklicuje in ga vodi glavni starešina. Tu se rešujejo vsa vprašanja, ki zanimajo Omladino v okvirju pravil NO. Državni svet sklepa samo o tistih vprašanjih, ki so na dnevnem redu, katerega sestavlja glavni starešina.

Omladinca ali omladinska edinica, ki želi dati iniciativo in predloge za razpravljanje na državnem svetu, mora svoj predlog dostaviti najkasneje 15 dni pred sejo sveta glavnemu starešini, ki odloča o njeni zahtevi.

§ 20.

Oblastni svet tvorijo: Oblastno starešinstvo, in vsi mestni starešine Omladine dotične oblasti. Omladina posamezne mestne organizacije lahko poleg mestnega starešine pošlje v oblastni svet še po enega delegata na vsakih 50 v redu včlanjenih članov. Svet sklicuje oblastni starešina sam ali pa na ukaz glavnega starešine. Dnevni red sestavlja oblastni starešina, a kdorkoli izmed omladincev ali omladinskih edinic bi želel napraviti tozadevne predloge, mu jih mora dostaviti najkasneje 10 dni pred zasedanjem sveta.

Sklicanje oblastnih svetov se mora skupno z njihovim dnevnim redom prijavit glavnemu starešini in skliče se jih šele po njihovem odobrenju.

§ 21.

Mestni omladinski svet tvorijo vsi izvršilni člani Omladine NO v dotičnem kraju. Sestanev sveta sklicuje mestni starešina, ki določi dnevni red. Kdorkoli izmed omladincev želi staviti predloge za razpravljanje na sestanku sveta, mora najkasneje 5 dni pred sestankom sveta napraviti tozadevni predlog mestnemu starešini.

Sklicanje sveta skupno z dnevnim redom mora mestni starešina dostaviti oblastnemu starešini in šele po njegovem privoljenju lahko skliče svet.

§ 22.

Sveti izdajajo svoje sklepe v obliki predlogov, ki se dostavljajo odgovarjajočim forumom NO preko odgovarjajočih starešin Omladine. Sklepa se soglasno; v nasprotjem slučaju se dostavlja tudi mišljenje manjšine.

§ 23.

Glavni starešina ima pravico potom zaslišanja oblastnih starešin reševati vprašanja Omladine. Na postavljena vprašanja so oblastni starešine dolžni odgovarjati tekom 10 dni po prejemu istih, v nasprotjem slučaju pa se smatra, da soglašajo s stališčem glavnega starešine. Ako je več mišljenj odloča glavni starešina.

§ 24.

Pri ukazih o imenovanju vseh poveljnikov Omladine in vseh funkcionarjev v starešinstvih je treba upoštevati upravičene želje Omladincev. Poveljniki Omladine najstrožje odgovarjajo organizaciji, da bodo vestno upravljalji svojo oblast.

§ 25.

V smislu § 23 pravil na glavnem kongresu NO zastopajo Omladino: 5 članov glavnega starešinstva in vsi oblastni starešine.

§ 26.

Poveljniki odsekov so referenti svojega starešine. Vsi odseki morajo v svojem delu imeti na umu edinstvo akcije.

§ 27.

Vsa vprašanja v poslednji inštanci končno rešuje glavni starešina. On rešuje vprašanja, ki niso jasno predvidena s tem pravilnikom. On tolmači pravilnik in vse njegove odredbe so obvezne za celo Omladino.

§ 28.

V starešinstvih Omladine so lahko člani starejši iznad 30 let samo po odobrenju glavnega starešine.

§ 29.

Delokrog upravnih teles Omladine se krije z odgovarjajočim teritorijem odbora NO, ako drugače ne odloči glavni starešina.

§ 30.

Starešina Omladine nadomestuje pomočnik ali član starešinstva, ki ga starešina s svojim ukazom odredi.

§ 31.

Ta pravilnik je predložen od državnega sveta Omladine NO na Vidov dan 1934 a potrjen od Središnjega odbora NO na seji 3. julija 1934, ko je tudi stopil v veljavo.

Glavni tajnik:

Uroš Bjelič s. r.

Predsednik:

Ilija Z. Trifunović s. r.

Za glavnega starešino Omladine:

prvi pomočnik

Vlad. M. Krupčević.